

Omaniku ootused OÜle Eesti Keskkonnauuringute Keskus

Riigi osalemise põhjused äriühingus

OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus on äriühing, millel on avalikku, strateegilist ja majanduslikku huvi kandvad eesmärgid. Äriühingu strateegiliseks eesmärgiks on tagada riigile sõltumatu, usaldusväärne ja terviklik teadmuspõhine analüüsivõimekus keskkonna- ja kliimamuutustega seotud otsuste tegemiseks.

Eesti riik omab osalust äriühingus, selleks et:

- tagada keskkonnakaitse ja -järelevalve valdkonnas rahvusvahelistest nõuetest tulenevate kohustuste täitmise võimekus Eestis;
- tagada keskkonnaseisundi, selle muutuste ja põhjuste väljaselgitamisel vajalike analüüside ja uuringute kõrge teaduslik ja metoodiline kvaliteet;
- säilitada ja arendada strateegilist kompetentsi kliimamuutuste leevendamist, kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist ja keskkonnahoidlikku arengut toetavate analüüside valdkonnas, pakkudes teaduspõhist sisendit poliitikakujundajatele;
- hoida kõrgekvaliteediliste laborianalüüsides võimekust eelkõige kliima- ja keskkonnapoliitika valdkondades, kus tavaturul puudub piisav pakkumine, kuid mille olemasolu on riigile strateegiliselt oluline.

Üldised ootused äriühingule

OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus lähtub oma tegevuses heast ühingujuhtimise tavast ning integreerib vastutustundliku ja kestliku juhtimise põhimõtted nii strateegiasse kui ka igapäevastesse tegevustesse, olles eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse ja keskkonnavalase vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest.

OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus tegevust peab toetama:

- toimiva kvaliteedijuhtimise ja sisekontrollisüsteemi olemasolu, sh riskijuhtimise põhimõtete järjepidev rakendamine, mis võimaldab riske regulaarselt hinnata ja tõhusalt maandada ning korruptsiooni ja huvide konflikte ennetada;
- läbipaistvus ja vastutustundliku ettevõtluse põhimõtetest lähtumine, hinnates muuhulgas ühingu ärisuhteid ja partnereid ning vältides ärisuhteid Vene Föderatsiooni ja Valgevene Vabariigiga;
- majandusliku, keskkonna- ja sotsiaalse mõju arvestamine otsuste tegemisel, investeringute planeerimisel, riskide kaardistamisel ning sisekontrolli- ja juhtimissüsteemide kujundamisel;
- ettevõtte tegevusest tuleneva negatiivse keskkonnajalajälje vähendamine ning positiivse mõju tugevdamine majandusele, ühiskonnale ja looduskeskkonnale;

- ressursside sihipärane ja tõhus kasutamine, rakendades energia- ja ressursisäästlikke lahendusi ning edendades keskkonnasõbralikke tehnoloogiaid ja ringmajanduse põhimõtteid;
- kestlikkuseesmärgke toetavate lahenduste ja partnerite eelistamine hangetes ja koostöös, lähtudes majanduslikest, keskkonna- ja sotsiaalsetest kriteeriumidest ning toetades liikumist kliimaneutraalsuse suunas;
- kestlikkuse põhimõtete selge ja läbipaistev kommunikatsioon nii ettevõtte sees kui ka koostööpartnerite ja avalikkuse suunal, et toetada ühist arusaama ettevõtte eesmärkidest ja vastutusest;
- panustamine teaduspõhise keskkonna- ja kliimapoliitika arengusse, hoides parimat kompetentsi ja uuenduslikke ideid, sh osaledes erialastes riiklikes ja/või rahvusvahelistes ühingutes ja liitudes.

Valdkondlikud eesmärgid

Valdkondlike eesmärkide täitmisel peab äriühing lähtuma strateegiast Eesti 2035, valdkondlikest seadustest ja arengukavadest ning muudest valdkonda suunavatest strateegilistest dokumentidest.

Riigi kui omaniku valdkonnapõhised ootused äriühingule on järgmised:

1. Olla riigile keskkonna ja kliimavaldkonna seireandmete teadmuskeskuseks, sh:
 - tagada kvaliteetsed sisendandmed riigi kliimapoliitika kujundamiseks ja elluviimiseks;
 - toetada teaduspõhiselt kestliku majanduse arengut;
 - tagada riigile kliimamuutustega seotud rahvusvaheliste aruandluskohustuste täitmine ning selleks vajalik analüütiline ja meetodiline võimekus.
2. Olla riigile kompetentsikeskuseks keskkonnauuringute valdkonnas ja keskkonnaseisundi komplekshindamisel, pakkudes riigile kvaliteetset teenust keskkonnaseisundi kiireks, optimaalseks ja efektiivseks hindamiseks ning põhjuste ja seoste analüüsimiseks, sh:
 - tagada pinna- ja põhjavee seire, et tagada keskkonnaseisundi ülevaade, mis toetab elurikkust ning kestlikku keskkonnakasutust;
 - tagada välisõhu seire ja välisõhu juhtimissüsteemi toimimine, et kaitsta inimeste tervist ja rakendada õhukvaliteedi juhtimisega seotud nõudeid;
 - tagada kütusekvaliteedi seire, et kaitsta inimeste tervist, parandada õhukvaliteeti, täita ELi kohustusi ja hoida kütuseturgu läbipaistvana.
3. Tagada riiklike ja rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks vajalikes valdkondades akrediteeritud laboriteenus, sh:
 - arendada ja hoida võimekust laboratoorsete analüüside teostamiseks kõikides keskkonnakaitse valdkondades;
 - rakendada kvaliteedijuhtimissüsteeme, mis tagavad tegevuse usaldatavuse ja jälgitavuse.
4. Tagada riiklike ja rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks vajalik baasvõimekus halduslepingus kokkulepitud mahus ja ulatuses.

5. Korraldada ja juhtida seiresse suunatud ressursse viisil, mis tagab riigi huvidest lähtuva maksimaalse väärtuse ning vahendite tõhusa ja läbipaistva kasutamise ka piiratud rahastuse tingimustes.
6. Tugevdada kriisi- ja toimekindlust, rakendades investeringuid ja meetmeid, mis maandavad tehnoloogilisi, looduslikke ja inimtekkelisi riske, et tagada elutähtsa teenusena välisõhu seire ja kõrgendatud saastest tingitud ohtude korral varajase hoiatuse süsteemi toimimine.

Mõõdikud:

- 1) kasvuhoonegaaside inventuuri asjakohastes sektorites (sh energeetika ja põllumajandus) on aastaks 2030 rakendatud riigispetsiifilised meetodikad 100% ulatuses ning neid ajakohastatakse vastavalt vajadusele ning teadusarengule;
- 2) kasvuhoonegaaside aruanded on koostatud õigeaegselt, tuginevad objektiivsetel ja kvaliteetsetel andmetel ning rahvusvaheliste auditite tulemusel ei tuvastata olulisi metodoloogilisi puudusi;
- 3) ettepanekud järgmise aasta veeseire tegevustoetuse andmise lepingu lähteülesandele esitatakse igal aastal 1. novembriks, arvestades veemajanduskava veeseireprogrammi ja eelarvelisi võimalusi;
- 4) välisõhu seire, põhja- ja pinnavee seire on ellu viidud kvaliteetselt ja kulu-efektiivselt, aruanded esitatakse tähtaegselt ja ilma oluliste puudusteta;
- 5) klientide ja töötajate rahulolu-uuringute tulemus on vähemalt 80% maksimaalsest võimalikust väärtusest;
- 6) toimekindluse tagamise plaan, mis hõlmab kriisiolukordades tegutsemist, on ajakohane ja rakendatav ning seda testitakse vähemalt kord aastas.

Finantseesmärgid

Valdkondlike eesmärkide saavutamist ja tegevuse jätkusuutlikkust peavad toetama järgmised finantseesmärgid:

1. Kasumlikkus – juhtida äriühingut kasumlikult, püüeldes omakapitali tootluse poole vähemalt eelmise viie aasta keskmise omakapitali hinna tasemel, arvestades riigi seatud tegevuspiiranguid, sh erasektori teenuste osakaalu piirmäära ning välistoetuste regulatsioonist tulenevaid tingimusi.
 - Lähtuda omakapitali hinna määramisel Rahandusministeeriumi iga-aastases „Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandes“ määratud oodatava omakapitali tootluse tasemest.
 - Keskenduda avaliku sektori vajaduste täitmisele ning kujundada teenuste portfelli ja mahud selliselt, et need vastaksid riigihangete seaduse ja Euroopa Liidu õiguse nõuetele ning sisetehingu tegemise võimalus oleks piisava varuga jätkuvalt tagatud.
2. Efektiivsus – tegutseda kuluefektiivselt, hoides kontrolli all personali- ja tegevuskulud, tagades seejuures teenuste kõrge kvaliteedi säilimise.
 - Seada eesmärgiks kõikide tegevusvaldkondade majanduslik tasuvus ja mõõdetavus ning regulaarne teenuste hinnastamise ülevaatamine.
 - Suurendada järjepidevalt põhitegevuse tulu ühe töötaja (FTE) kohta, säilitades teenuste kvaliteedi ja toimekindluse.

- Defineerida tegevusvaldkonnale kohased efektiivsusmõõdikud ning liikuda nende järkjärgulise parandamise poole.
3. Finantsriskide juhtimine – osaleda majandustegevuses keskmisest madalamate riskide ja konservatiivse kapitalistruktuuriga.
- Tagada optimaalne omakapitali ja varade suhe, lähtudes finantsplaanide koostamisel Rahandusministeeriumi Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandes määratud optimaalsest omakapitali osakaalust koguvarades;
 - Hoida koguvõla suhe EBITDA-sse igal ajahetkel alla laenulepingutes fikseeritud kovenantide.
4. Investeermistegevus – tagada tegevuse jätkusuutlikkus, investeerides stabiilselt arendustegevusse. Oluliste investeeringute kavandamisel tuleb hinnata nende otstarbekust ja kuluefektiivsust, olemasoleva võimekuse kasutust, alternatiivseid lahendusi, elukaarekuluseid ning kaasnevaid riske.
5. Dividendipoliitika – lähtuda omanikutulu jaotamisel stabiilsest ja konservatiivsest dividendipoliitikast, arvestades, et äriühing ei tegutse täielikult vabal turul, riigisisene teenuste vaba turu müügiptentsiaal on piiratud ning ettevõtte on vajalik tagada investeerimisvõimekus, tegevuse jätkusuutlikkus ja teenuste kõrge kvaliteet.

Riigi poolt seatavate eesmärkide täitmise eest vastutavad äriühingu nõukogu ja juhatus. Erinevate eesmärkide tasakaalustamise ja omaniku huvide pikaajalise kaitsmise eest vastutab äriühingu nõukogu.

Käesolevas dokumendis sisalduvaid riigi kui omaniku ootusi vaatab osaluse valitseja üle ning ajakohastab vähemalt igal kolmandal aastal.